

Heerlen

mevrouw E. Géron
Alhier

Heerlen, 14 november 2023

Registratienummer:
BBV - 61249

Onderwerp
Beantwoording vragen ex. art. 33 RvO.

Geachte mevrouw Géron,

Naar aanleiding van uw vragen d.d. 24 oktober 2023 inzake vangnet voor jongvolwassenen waarvan ouders niet in staat zijn hulp te bieden delen wij u het volgende mede.

Vraag 1

Is de aanpak in Heerlen succesvol te noemen met betrekking tot het bieden van ondersteuning aan de jongeren tussen 18 en 21 jaar, zoals omschreven in onderstaand artikel?

Antwoord

Wij hebben op 27 juni 2023 besloten om het bijstandsregime voor jongeren te versoepelen. Daarmee lopen wij vooruit op de nadere uitwerking van het rapport "Participatiewet in balans", dat moet leiden tot hervorming/versoepeling van de Participatiewet, ook voor jongeren. Dat hebben we besloten, omdat wetswijziging pas medio 2024 of begin 2025 wordt verwacht en dat duurt ons te lang. Omdat de versoepelingen recent zijn ingegaan is het nog te vroeg om een oordeel te kunnen hebben over het succes.

Vraag 2

Is bekend of en hoeveel zwerfjongeren in Heerlen leven?

Antwoord

Het probleem is dat zwerfjongeren vaak "onder de radar" blijven, soms bewust (de zorgmijders), soms omdat ze de juiste weg niet kunnen vinden. Daarom zijn harde cijfers niet beschikbaar. Enige indicator zijn de jongeren die worden opgevangen omdat ze daadwerkelijk dakloos zijn. De cijfers die daarvoor beschikbaar zijn betreffen totaal aantallen voor de opvang binnen Parkstad. Het is niet inzichtelijk uit welke gemeente de daklozen jongeren komen. De zwerfjongeren die onder de radar blijven, de zogenaamde bankhoppers, hebben geen vaste woon- of verblijfplaats maar verblijven op verschillende adressen binnen zijn of haar sociale netwerk.

Vraag 3

Hoe wordt hen hulp geboden?

Antwoord

Voor dak- en thuisloze jongeren die een beroep moeten doen op de opvang zijn er twee locaties die zich specifiek richten op jongeren tot ongeveer 23 jaar, namelijk de jongerenopvang Putgraaf te Heerlen en het Credohuis Parkstad in Kerkrade. In totaal zijn dit 23 plekken waar jongeren naast bed, bad en brood ook begeleiding wordt geboden zodat duurzame uitstroom binnen afzienbare tijd gerealiseerd kan worden. De grootschalige opvang locatie Heugderlicht in Landgraaf biedt ook plekken voor jongeren tot 27 jaar. In Brunssum zijn 6 opvangplekken op de Kasteelstraat die als doorstroom plekken worden ingezet met ambulante begeleiding als tussenstap naar zelfstandige huisvesting en zijn beschikbaar voor alle leeftijden en dus ook voor jongeren tot 27 jaar.

Minstens zo belangrijk als passende opvangmogelijkheden, is het voorkómen van dakloosheid:

1. Voor een groep jongeren die geen 24-uurs ondersteuning nodig heeft maar wel dagelijkse begeleiding op weg naar zelfstandigheid hebben we sinds 2022 Begeleid Wonen voor Jongeren. Door deze begeleiding te bieden voorkomen we dat deze jongeren in de Opvang of Beschermd Wonen belanden, langer in Jeugdhulp blijven dan noodzakelijk is of tussen wal en schip belanden. Het betreft hier geen beschermd wonen, maar een preventieve inzet voor jongvolwassenen die nog niet volledig zelfstandig kunnen wonen. Het betreft 6 plekken in Heerlen en 6 plekken in Kerkrade, die voor jongeren uit de hele regio Parkstad beschikbaar zijn.

2. Bureau VSV heeft naast het handhaven van de leerplicht ook de taak om jongeren tussen 16 en 23 zonder startkwalificatie (minimaal een Havo of MBO 2 diploma) te stimuleren om weer terug naar school te gaan of -wanneer dit niet mogelijk is- op weg te helpen naar werk en een inkomen. Speciaal voor de kwetsbare jongeren die veelal praktijkonderwijs of speciaal voortgezet onderwijs hebben gevolgd, zijn sinds 2017 consultants Kwetsbare Jongeren aangesteld om deze doelgroep extra aandacht te geven en hen te ondersteunen richting werk en waar nodig structurele ondersteuning te bieden in de vorm van Wmo-zorg of re-integratiebegeleiding.

3. Met betrekking tot preventie doen we nog meer:

- een jongerenregisseur is aan de slag om te voorkomen dat jongeren die uit de Jeugdzorg komen als ze 18 worden, tussen wal en schip belanden;
- we hebben met sociale diensten in de regio samenwerkingsafspraken, onder meer om te voorkomen dat mensen na verhuizing binnen Parkstad in financiële problemen komen doordat de uitkering niet doorloopt;
- daarnaast wordt intensief ingezet op het vroegtijdig signaleren van mensen met schulden en het bieden van hulp daarbij (wetswijziging Wet Gemeentelijke schuldhulpverlening).

Vraag 4

Is de geboden hulp afdoende en kunnen deze jongeren hun leven daarna oppakken?

Antwoord

Gezien de complexiteit van de persoonlijke omstandigheden is het lastig om achteraf te beoordelen wat nu de doorslaggevende factor is geweest waardoor jongeren op het juiste spoor belanden en daarop blijven. Het is vaak een samenspel van passende ondersteuning op het gebied van begeleiding, wonen, inkomen, dagbesteding en welzijn dat maakt dat jongeren perspectief ervaren en de motivatie vinden om stap voor stap te werken om die stip op de horizon te bereiken.

Op dit moment is ons aanbod in vergelijking met andere regio's toereikend. Desalniettemin blijft het noodzakelijk om ons aanbod continue te verbeteren en aan te laten sluiten op maatschappelijk ontwikkelingen. Dit jaar wordt een analyse uitgevoerd over ons opvang aanbod. Op basis van de uitkomsten zal in 2024 een planmatige aanpak worden geformuleerd en met de goedkeuring van het college in 2025 uitgevoerd worden.

Met betrekking tot het inkomensbeleid willen we het volgende bereiken:

- voorkomen dat jongeren (verder) in de financiële problemen komen;
- het risico op dakloosheid en/of criminaliteit verlagen;
- stress verminderen;
- hen motiveren om (meer) te gaan werken door arbeid lonender te maken;
- door het bieden van een stabiel inkomen veiligheid en welzijn bevorderen.

Of deze inkomensmaatregelen daadwerkelijk het gewenste effect hebben zal de tijd leren. Zoals al opgemerkt in het antwoord op de eerste vraag is daar (meer) tijd voor nodig.

Vraag 5

Kent het college de Eindhovense aanpak van het Bouwdepot, die in dit artikel en de RIB van Eindhoven* als succesvol wordt omschreven ?

Antwoord

Ja.

Vraag 6

Overweegt het college om, evenals andere steden, een experiment met een basisinkomen voor jongeren van 18 tot 21 jaar te starten zoals bijvoorbeeld het Bouwdepot? Zo neen, wat is de argumentatie?

Antwoord

Wij hebben niet gekozen voor een experiment met een basisinkomen voor een beperkte groep kwetsbare jongeren, maar drie andere (permanente) maatregelen getroffen voor alle jongeren:

1. Jongeren tot 27 jaar moeten volgens de Participatiewet eerst vier weken zoeken naar een opleiding of werk alvorens ze werkbemiddeling en een uitkering kunnen krijgen. Die zogenaamde zoektermijn hebben we afgeschaft, waardoor jongeren meteen kunnen worden geholpen.
2. Jongeren tot 27 jaar komen volgens de Participatiewet niet in aanmerking voor gedeeltelijke vrijlating van inkomsten uit arbeid. Wij passen die zogenaamde vrijlatingsregeling wel toe op jongeren, omdat het bijdraagt aan de motivatie om (meer) te gaan werken en werken lonender maakt.
3. Jongeren van 18 tot en met 20 jaar krijgen een lagere uitkering, omdat ouders verantwoordelijk zijn voor de kosten van verzorging en opvoeding.

Als een jongere niet meer thuis kan wonen en ouderlijke ondersteuning niet kan, dan is die lage jongerennorm onvoldoende om van rond te komen. De gemeente moet dan een aanvulling geven om vaste lasten te kunnen betalen en in het levensonderhoud te kunnen voorzien. De hoogte van die aanvulling op de jongerennorm mag de gemeente zelf bepalen. Voorheen vulden wij aan tot de helft van de gezinsnorm, maar sinds de versoepeling vullen wij aan tot de alleenstaandennorm. Dat is momenteel € 1.216,62 (inclusief vakantiegeld, hetgeen meer is dan het basisinkomen in Eindhoven van € 1050.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris,
drs. V.N. Gosselink-Van Dijk

De burgemeester,
drs. R. Wever